Radosław Botev
Tłumacz przysięgły języka niemieckiego
ul. Szkolna 49
96-323 Lutkówka

Lutkówka, dnia 20 grudnia 2013 r.

Minister Sprawiedliwości
Marek Biernacki
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze!

W związku z upublicznieniem w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji nowego tekstu projektu ustawy o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do niektórych zawodów (projekt z dnia 13.12.2013 r.), zawierającego istotne zmiany w stosunku do pierwotnego projektu z dnia 18.06.2013 r., którego dotyczyło moje **zgłoszenie zainteresowania pracami nad projektem** (przesłane w dniu 24.06.2013 r.), przedstawiam **aktualizację zgłoszenia** w zakresie postulowanych rozwiązań prawnych (podstawa prawna: art. 7 ust. 6 w zw. z art. 7 ust. 4 pkt. 4 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa /Dz.U. 2005 nr 169 poz. 1414/).

Przedmiotowy projekt w zakresie, w jakim przewiduje zmianę **ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego** (Dz.U. 2004 nr 273 poz. 2702), pierwotnie zakładał obniżenie wymaganego poziomu wykształcenia tłumacza przysięgłego z ukończonych studiów magisterskich do wykształcenia średniego. Obecny tekst projektu przewiduje natomiast ukończenie przez tłumacza przysięgłego co najmniej wyższych studiów pierwszego stopnia. W uzasadnieniu projektodawca słusznie zauważa, że wymóg ukończenia studiów wyższych – choćby pierwszego stopnia – zapewni „zachowanie wysokiego poziomu fachowego oraz wiedzy ogólnej osób wykonujących ten zawód".

Jednocześnie nowy tekst projektu przewiduje wyposażenie Ministra Sprawiedliwości w możliwość zwolnienia kandydata z wymogu uzyskania wykształcenia, „w szczególności gdy liczba dotychczas ustanowionych tłumaczy danego języka jest niewystarczająca dla zabezpieczenia interesu społecznego i dobra wymiaru sprawiedliwości".

O ile pozytywnie należy ocenić sam zamysł wprowadzenia dodatkowych ułatwień w dostępie do zawodu tłumacza przysięgłego dla osób pragnących uzyskać uprawnienia w zakresie mało popularnych języków, o tyle zakres dyskrecjonalności organu wprowadzony przepisem w projektowanym brzmieniu byłby w mojej ocenie zbyt szeroki. Należy zauważyć, że projektowane brzmienie **dawałoby możliwość zwolnienia kandydata z wymogu posiadania <u>jakiegokolwiek</u> wykształcenia, nie wprowadzając w zamian wymogu dokonania przez Ministra Sprawiedliwości oceny „poziomu fachowego oraz wiedzy ogólnej" kandydata w inny sposób.**

Bezsprzecznym jest, że pewien zasób fachowej wiedzy i ogólnych wiadomości, dających rozeznanie w realiach społecznych i prawnych w Polsce i na obszarze stosowania danego języka obcego, a także odpowiednia dojrzałość kandydata są koniecznymi warunkami umożliwiającymi prawidłowe wykonywanie zawodu tłumacza przysięgłego. Z tego względu – biorąc pod uwagę coraz większą rolę tłumaczy przysięgłych w zabezpieczaniu podstawowych wartości konstytucyjnych, takich jak bezpieczeństwo obrotu gospodarczego czy prawo do sądu – weryfikacja wspomnianych cech kandydata wydaje się konieczna

z punktu widzenia interesu społecznego. Jednocześnie sam egzamin na tłumacza przysięgłego ze swojej natury pozwala dokonać takiej weryfikacji tylko w bardzo ograniczonym zakresie. Projektowana nowelizacja mogłaby zatem doprowadzić do sytuacji powierzenia obowiązków tłumacza przysięgłego na przykład osobom nadmiernie młodym, bez doświadczenia życiowego, którym może jeszcze brakować odpowiedzialności lub umiejętności prawidłowego rozeznania wagi swojej roli (co z kolei może skutkować niedochowaniem przez te osoby należytej staranności przy wykonywaniu obowiązków). Rodzi to poważne obawy o bezpieczeństwo prawne obywateli.

W związku z powyższym – skoro intencją projektodawcy jest zniesienie w wyjątkowych przypadkach wymogu legitymowania się wykształceniem gwarantującym posiadanie fachowości i wiedzy niezbędnej do wykonywania zawodu – należałoby w takich wypadkach **wprowadzić wymóg weryfikacji fachowości i wiedzy w inny sposób**, przykładowo **poprzez wykazanie się przez kandydata odpowiednim udokumentowanym doświadczeniem zawodowym w zakresie tłumaczeń**. Należy bowiem zauważyć, że w obecnym stanie prawnym regulacji podlega jedynie zawód tłumacza przysięgłego, nie zaś zawód tłumacza w ogóle, przez co osoby posiadające predyspozycje do wykonywania profesjonalnych tłumaczeń, a nie legitymujące się wykształceniem wyższym, mogą zdobyć doświadczenie i uzyskać odpowiednią wiedzę niezbędną w pracy tłumacza przed przystąpieniem do egzaminu.

Nadto projektowane brzmienie przepisu zawiera sformułowanie „w szczególności", co wskazuje na możliwość zwolnienia kandydata z wymogu posiadania studiów wyższych także w innych sytuacjach, z przyczyn niepodyktowanych niewielką liczbą tłumaczy przysięgłych danego języka. Projektodawca nie wskazał żadnego uzasadnienia dla takiego rozwiązania. Z tego względu **postuluję usunięcie zwrotu „w szczególności"** jako nadmiernie rozszerzającego władzę dyskrecjonalną Ministra Sprawiedliwości i potencjalnie prowadzącego do nieuzasadnionego narażenia bezpieczeństwa prawnego obywateli.

W mojej ocenie powyższe rozwiązanie prawne z jednej strony zapewni odpowiednie zabezpieczenie interesu publicznego i ochronę dobra wymiaru sprawiedliwości poprzez stworzenie możliwości uzyskania uprawnień tłumacza przysięgłego rzadkich języków przez osoby, które nie posiadają dyplomu studiów wyższych, a jednocześnie ze względu na swoją wiedzę i doświadczenie dają gwarancję prawidłowego wykonywania zawodu, zaś z drugiej strony ograniczy nadmierną swobodę uznania Ministra Sprawiedliwości, mogącą prowadzić do uzyskania uprawnień przez osoby do tego niepredysponowane.

Z poważaniem,

Radosław Botev